

Enstitü: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Anabilim Dalı: Psikoloji Anabilim Dalı
Programı: Endüstri ve Örgüt Psikolojisi
Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Seçil KESKİN
Tez Türü ve Tarihi: Yüksek Lisans – Nisan 2023

KISA ÖZET

ÖRGÜTSEL YABANCILAŞMA VE TÜKENMİŞLİK ARASINDAKİ İLİŞKİDE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIĞIN ROLÜ

Beyza Nur Atagün

Bu tez çalışmasının amacı, örgütsel yabancılaşma ve tükenmişlik arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkide psikolojik dayanıklılığın rolünü incelemektir. Araştırmanın örneklemini, kolayda örnekleme metoduyla hizmet sektöründe yer alan 407 beyaz yaka çalışan oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Demografik Bilgi Formu, Maslach Tükenmişlik Ölçeği, Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ve İşe Yabancılaşma Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22 programı aracılığıyla analiz edilmiş, aracılık etkisini test etmek amacıyla SPSS Process Macro eklentisinden faydalanılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde örgütsel yabancılaşma ile tükenmişlik arasında pozitif; psikolojik dayanıklılık ile negatif ilişkiler saptamıştır. Cinsiyetin sosyal kaynaklar alt boyutunda anlamlı etkisinin olduğu, çalışılan sektörün ise tüm değişkenler üzerinde anlamlı etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca cinsiyet ve sektör ortak etkisinin duyarsızlaşma ve gelecek algısı boyutlarında anlamlı etkisinin olduğu görülmüştür. Örgütsel yabancılaşma arttıkça tükenmişliğin arttığı; psikolojik dayanıklılığın ise azaldığı görülmüştür. Öte yandan psikolojik dayanıklılığın arttıkça örgütsel yabancılaşma ve tükenmişliğin azaldığı ortaya konulmuştur. Son olarak örgütsel yabancılaşma ile tükenmişlik arasındaki ilişkide psikolojik dayanıklılığın aracı rolü tespit edilmiştir. Araştırma; örgütsel yabancılaşma, tükenmişlik ve psikolojik dayanıklılığın bir arada çalışılması açısından literatürde ilk olma özelliği taşımaktadır. Elde edilen bulgular literatüre bağlı olarak tartışılmış ve gelecekteki çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Örgütsel Yabancılaşma, Tükenmişlik ve Psikolojik Dayanıklılık

University: Istanbul Kültür University
Institute: Institute of Graduate Education
Department: Psikoloji Anabilim Dalı
Programme: Endüstri ve Örgüt Psikolojisi
Supervisor: Dr. Öğretim Üyesi Seçil KESKİN
Degree Awarded and Date: MA – April 2023

ABSTRACT

THE ROLE OF PSYCHOLOGICAL RESILIENCE IN THE RELATIONSHIP BETWEEN ORGANIZATIONAL ALIENATION AND BURNOUT

The aim of this research is to examine the relationship between organizational alienation and burnout and the role of resilience in this relationship. The sample of the research consists of 407 white-collar employees in the service sector with convenience sampling method. As a data collection tool in the research; Demographic Information Form, Maslach Burnout Scale, Adult Resilience Scale and Work Alienation Scale were used. The obtained data were analyzed through the SPSS 22 program, and the SPSS Process Macro plugin was used to test the mediation effect. When the results are examined, there is a positive relationship between organizational alienation and burnout; found negative relationships with psychological resilience. It has been determined that gender has a significant effect on the sub-dimension of social resources, while the sector of study does not have a significant effect on all variables. In addition, it was observed that the common effect of gender and sector had a significant effect on the dimensions of depersonalization and perception of the future. As organizational alienation increases, burnout increases; psychological resilience was found to decrease. On the other hand, it has been revealed that as psychological resilience increases, organizational alienation and burnout decrease. Finally, the mediating role of psychological resilience in the relationship between organizational alienation and burnout was determined. This research is the first in the literature in terms of studying organizational organizational alienation, burnout and psychological resilience together. The findings are discussed based on the literature and suggestions for future studies are presented.

Keywords: Organizational alienation, Burnout, Psychological Resilience